HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

רוכבי גמלים. מבריסא מתחממים בצפר הגמל ומוליכים זרע: **רשעים.** כלמר: **כולם לדיקים.** שדיים בסכנה ולפם לפיכך שבשמים: **דמקף.** לשון חוקף של ממון. פס יש לו חוקף הפבר אינו מתחמם שהעץ קשה הוא ופס אין לו חוקף מצפם שבשר החמור מצל דרך גמלים לרכוב עליה חוקף אלא במדעה ומתחמם: **דמטרטין.** ילך מכאן וילך מכאן ויפרו מתחמם: **הלא מטרטין.** רוכב כלשה: **מטרטין.** לשון מחזיק כלשמרי׳ בממרות (דף פז:) **וכי טורטני יכנים:** **אפרקיד.** פניו למעלה וגוות הוא שפעמים שיתקשה מבר תוך שיניתו ויתגלה ועוד שידיו מונחות לו על מבדו ומתחמם: **מלוי.** מוטה מעט על לדו: **כי מלוי נמי אסור.** לש"כ יושב או שוכב כולו על לדו: **מתני׳ אחד לו ואחד לה.** לקנה לאחר בשעת: **נתקן אם הניים.** כלומר לבדוק לפני בשעת ולהכין עלמה לבעלה. וה"ם לכל הבשים כלשון בפ"ק (לעיל יא.) ובשעה שהיא עוברת לשמש אם ניתה והי דעקר לעוות כלשמפרש בפ"ק [יב.] לעוות על שבוקת בו לפני בשעת זה אין בוקת בו לפני בשעת אחר: **נמלא פס על שלו.** ופילו לאחר זמן שפשה לאחר בעילה זמן ארוך קופס קינוח בידוע שהיה פס בשעת בשעת: **טמאים.** שניהס טומאת שבעה כדין בועל נדה כלכתיב (ויקרא טו) ותהי נדתה עליו: **אומיות.** מיד לאחר בעילה: **לאחר זמן.** לאחר אומיות טמאים שפפק שניהס שבעה ימים ומיהו טומאת פפק הוא לעולם אבל לא לשרוף: **אם פניה.** פניה שלמטה: **ואח"כ.** כלומר שהתה יותר מכשיעור הזה אחר אחר הוא זה: **מטמאות מעם לעת.** טהרות ופלס במגע טומאת ערב ומדרבנן כדין מעת לעת לאחר בפ"ק [ו.] ומה היא מטמאה משכבה ומושבה וכיון דעושה משכב ומושב לטמא פלס כל שכן להיות עלמה מטמאה פלס: **ואינה מטמאה אם בועלה.** טומאת שבעה ימים: **ר"ע אומר אף מטמאה אם בועלה.** ר"ע לטעמיה דאמר כל מעת לעת מטמאה את בועלה שפפק טומאת שבעה בפ"ק (לעיל ו.): **גמ' מאכולת.** היה. ואחתי בטומאה מעת לעת. ופס יותר מכאן שהתה לבדוק ואח"כ בדקה ומצאה. הרי היא כאחד נשים לטמא לטפרע טהרות של מעת לעת, ואינה מטמאה את בועלה. שלא גזרו טומאה מעת לעת לענין טומאת בועלה (שם).

תום' הרא"ש

רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה. ובתוספתא בפרק בתרא דתרומה (פ"ב ה"ב) תנן: רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה. ופרש"י ז"ל שהן רוכבין שמא יראה קרי בעוד התרומה בפיו אבל לאחר שירד מותר ולא חיישינן שמא ראה קרי ושכח דאמרי' לקמן פרק יוצא דופן כל שכבת זרע שאין גופו מרגיש בה אינה מטמאה: **רוכבי** גמלים כולם רשעים. והא דאמרי' בסוף קדושין הגמלים כולן כשרים בבעלי סחורה מיירי והולכין ברגל והולכין על הגמלים והולכין לארץ מרחקים לסחורה בדרך מדבריות במקום גדודי חיות ולסטים ומכוונים לבם לשמים ומשאן ומתנן באמונה. והחמרין שאינן מתרחקין כל כך משאן ומתנם ברמאות: **לייט** אמאן דגני אפרקיד. פי' שוכב על צבורתיו מתחממין על המטה ובא לידי קרי כדאמרינן בפרק הערל מייתינן מיא חמימא דשערי ומנחינן ליה אבני פיקרי ומיקרי בי פיקרי היינו ענבותיו כשמניח עליהם דבר חם מתחמם ובא לידי קרי: **ולייחוש** דלמא דם מאכולת הוא. אבל בדיקה שבדקה ומצאה ג) טמא לא קפדי דמצי למימר דמטמאינן להו משפיקא אבל מתני׳ דקתני חייבין בקרבן אלמא ודאי מגופה אתי ועדי כיון שמצא על שלו ולא על שלה מסתברא כי דם מאכולת הוא: **אימור** שמש רצפה. וא"ת כיון דאיכא למיחש

ג) נדה ע"ג שבדקה ומצאה דם על העד דמטמאינן אוחה לן קשיא לן דאמת דם מאכולת הוא דמצי למימר וכו':

א) קדושין פב. [ע"ש], ב) [כמו מפוש שמפקל אחד מכלן] ומפקל אחד מכלן], ג) [קדושין לג: ו"ש"ל], ד) ברכות יג:, ה) [לעיל ה.], ו) [לקמן מ: שבועות יח. בירושלמי יז:], ז) [ע" הערוך אוחיפוס ע"ש וכמה שם בלשון יוני הוא ועי' פרש"י ביומא ו. ובכירושלמי יז: אומיוס מיד בלשון יוני ויתכן לומר דעבות הבעיון ובלשון של רש"י נכוונים ע"פ מ"ש אוס' פ"ק פב. ד"ה בשון ע"ש], ח) יומא ו. [לעיל ו.], ט) [בשון יון הוא כן פרש"י בריש יומא ו. ד"ה בתלון], י) פ"ק לאחר בעילה אחתי בטומאה, כ) כ"י ב"י, ל) רש"ל מ"ו וגי' רש"ל ור' קלקדא, מ) רש"ל.

הגהות הב"ח

(ה) תום' ד"ה ומשתו וכו' שאין סס כ"ג עיין ב"י בהרוסה כתם:

מוסף רש"י

לייט אמאן דגני אפרקיד. שמא יתקשה שכבו ממון שנתן ונמלא לבעים ונוא בדק נגלי נגדו (ברכות יג:). **פרקדן.** שוכב על גבו ופניו למעלה (שם). **מגבא.** לשון (שם). **כי מצלי.** כשהוא מוטה על לדו מעט (שם). לענין ק"ש כי מצלי אסור. לפילו מלאי נמי לפות, שמקצל עליו מלכות שמים דרך שרירה ונפוה (שם). **בשני עדים.** שני סדיוים לקנה (בבירות יז:). **אחד לו.** שמקנה בו בעלמו (לעיל ה.), נמצא על שלו. דס על המפה שקנה בס אחר בשמים, טמאין. שניהס טומאת שבעה, שיל מפום נדה והוא מפום בועל נדה, ולפי ראתה דס קודס בעילה לו בשעת בעילת בשמים, וחייבין. שניהס בקרבן (שבועות יח.). ולפי בשעת בשמים היה ומיניס שני מעמאת (בבירות שם). ולפי היה דס בשעת ביאה, שאין דרך בתים בשמש ממנו דס (יומא ו.). **אותיות.** לשון יוני הוא, כלומר לאחר בשמים (בבירות שם) והוא לשון מיד בלשון יוני, שקנאה בפירוש יפלת בשמש מיד, טמאין. ולפי (יומא ו.). נמצא על שלה לאחר זמן. כלומר שהמיקה בדיקה (שם). **פניה.** של מטה (שם). **ואח"כ** מטמאה מעת לעת. ופס יותר מכאן שהתה לבדוק ואח"כ בדקה ומצאה, הרי היא כאחד נשים לטמא לטפרע טהרות של מעת לעת, ואינה מטמאה את בועלה. שלא גזרו טומאה מעת לעת לענין טומאת בועלה (שם).

תום' הרא"ש

רוכבי גמלים אסורים לאכול בתרומה. דוקא בשעה שהן רוכבין שמא יראה קרי בעוד התרומה בפיו אבל לאחר שירד מותר ולא חיישינן שמא ראה קרי ושכח דאמרי' לקמן פרק יוצא דופן כל שכבת זרע שאין גופו מרגיש בה אינה מטמאה: **רוכבי** גמלים כולם רשעים. והא דאמרי' בסוף קדושין הגמלים כולן כשרים בבעלי סחורה מיירי והולכין ברגל והולכין על הגמלים והולכין לארץ מרחקים לסחורה בדרך מדבריות במקום גדודי חיות ולסטים ומכוונים לבם לשמים ומשאן ומתנן באמונה. והחמרין שאינן מתרחקין כל כך משאן ומתנם ברמאות: **לייט** אמאן דגני אפרקיד. פי' שוכב על גביו כי עבורתיו מתחממין על המטה ובא לידי קרי כדאמרינן בפרק הערל מייתינן מיא חמימא דשערי ומנחינן ליה אבני פיקרי ומיקרי בי פיקרי היינו ענבותיו כשמניח עליהם דבר חם מתחמם ובא לידי קרי: **ולייחוש** דלמא דם מאכולת הוא. אבל בדיקה שבדקה ומצאה ג) טמא לא קפדי דמצי למימר דמטמאינן להו משפיקא אבל מתני׳ דקתני חייבין בקרבן אלמא ודאי מגופה אתי ועדי כיון שמצא על שלו ולא על שלה מסתברא כי דם מאכולת הוא: **אימור** שמש רצפה. וא"ת כיון דאיכא למיחש

ג) נדה ע"ג שבדקה ומצאה דם על העד דמטמאינן אוחה לן קשיא לן דאמת דם מאכולת הוא דמצי למימר וכו':

רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה א) תניא נמי הכי רוכבי גמלים כולם רשעים הספנים כולם צדיקים החמרים מהן רשעים מהן צדיקים איבא דאמרי הא דמבף הא דלא מבף ואיבא דאמרי הא ב) דמטרטרין הא דלא מטרטרין ריב"ל ג) ב"לייט אמאן דגני אפרקיד איני והאמר רב יוסף ד) ג) פרקדן לא יקרא קריא שמע קריא שמע הוא דלא יקרא הא מגנא שפיר דמי ה) לענין ק"ש כי מצלי שפיר דמי ה) לענין ק"ש כי מצלי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי ק"ש ו) שאני רבי יוחנן דבעל בשר הוה: **מתני׳** ז) דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה ח) והצנועות מתקנות שלישי לתקן את הבית ט) נמצא על שלו טמאין וחייבין קרבן י) נמצא על שלה אותיום טמאין וחייבין בקרבן נמצא על שלה לאחר זמן כ) טמאין מספק ל) ופטורים מן הקרבן איזהו אחר זמן מ) כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה ואח"כ מטמאה מעת לעת נ) ואינה מטמאה את בועלה ס) ר"ע אומר אף מטמאה את בועלה ע) מודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתם שמטמאה את בועלה: **גמ'** וניחוש דלמא דם מאכולת הוא אמר רבי זירא אותו מקום בדוק הוא אצל מאכולת ואיבא דאמרי דחוק הוא אצל מאכולת מאי ביניהו איבא בינייהו פ) דאשתכח מאכולת רצופה להך לישנא דאמר בדוק הוא צ) הא מעלמא אתאי להך לישנא דאמר דחוק הוא אימא שמש רצפה אתמר בדקה בעד הבדוק לה וטחתו בירכה ולמחר מצאה עליה דם אמר רב ק) טמאה נדה א"ל רב שימי בר חייא והא חוששת אמרת לן איתמר נמי אמר שמואל טמאה נדה וכן מורין בי מדרשא טמאה נדה אתמר בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם א"ר יוסף כל ימיו של ר' חייא טימא ולעת זקנתו טיהר איבעיא להו היכי קאמר כל ימיו טימא משום נדה ולעת זקנתו טיהר משום נדה וטימא משום כתם או דלמא כל ימיו טימא משום כתם ולעת זקנתו טיהר מולא כלום תא שמע דתניא בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם רבי אומר ר) טמאה משום נדה ורבי חייא אמר טמאה משום כתם

רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה. ותע"ג דלמר שמוקל בפ' יולא דופן (לקמן דף מג.) כל שכבת זרע שהין כל גופו מרגיש אינו מטמא הכא דלמא הרגיש כל גופו ולפו מלעתיה: **רוכבי גמלים** בולם רשעים החמרים מהן רשעים מהן צדיקים. ופ"ת דלמרינן בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף פג.) גמלים רובן כשרים חמרים רובן ליפטין וי"ל דהכא מיירי בכרוכבים ומשום הכיהור והתם לפ מיירי בכרוכבים אלא בנותנין מחורה על הגמלים וסס הולכים ברגל לחוק במקום שכנה ומתרין י) [שסס ליפטין משום דבשעה שקוניס] עושין רמאות במשא ובמתן:

אפרקיד. פי' הקוטרס פניו למעלה וכן משמע בהמוכר את הספינה (ב"ב דף עד.) גבי מתי מדבר דגנו אפרקיד וחליף טייעא תומי ברכייהו ורומתא בידיה ולשון אפרקיד אפורייתא קדל ל) (קדקד) ולפ כפירוש הערוך דפי' פניו מטה ולשון אפרקיד אפוי קיד ועוד קשה רי"ס לאפרקיד למה לי. [וע"ע תוספות פסחים קמ. ד"ה פרקדן]: **לייט אמאן דגני אפרקיד.** פי' בקונטרס שידיו מונחות על מילתו ומתחמם ורבב"ס פירש שבגדיו נופלין על ממעו ומתחמם ומה שפי' עוד שפעמים מ) [מתקשה ומתגלה] לא נראה דבשית סגור לו אפל מאי ק"ל.

ועוד שמעתי כשבוכב לאפרקיד מתחמם השדרה וממחם זה יתקשה האבר ויבא לידי קרי. גליון:

ק"ש כי מצלי אסור. היינו כשהוא קטן לאפרקיד אבל על לדו לגמרי שרי כדלמר בפ' מי שמתו (ברכות דף כד.) שיש שהן יושיס בשטה זה הופך פניו לכאן הופך פניו לכאן וזה הופך פניו לכאן וקורין ק"ש: **וליחוש דלמא דם מאכולת הוא.** אבל על בדיקות דמטמאינן לה אם אבל הכא דם לא פריך דלמא חומרא היא אבל הכא פריך אמאי מיירי בקרבן ובן מייתי חולין בעזרה ועוד נראה וכן פר"ח דפריך אמאי אבל אי לא פריך דלמא חומרא היא אבל הכא פריך אמאי מטמא מעת לעת ולא מטמא בועלה כלשון הרוקח: **דחוק הוא אצל מאכולת.** אין לפרש שאינה יכולה ליבנס אלא בדוחק ולפעמים נכנסת ל"ש הוא לה לשון למיתר בשמוך לשיבה דלמוך הוא אימר מיתרמוי מיתרמי ולמה לריך להזכיר דשמש רלפה לבך י"ל בדוק הוא שאינה בא אלא כלל שמוך לרשם מפני הזוהמה שיוכל השמש להכנים ולחוק הוא אבל מאכולת היינו לאינה בא אלא פעמים מועטות שמתקבצת לרשם כ"כ עד שהשמש מכניסה ומרלפה:

וטחתו בירכה. פירוש בשקוט **ולמחר מצאה עליה דם.** ס"ג ר"ש פי' על ירכה וקאמר דטמאה נדה לפיכך למימר דמן העד מלכלך ירכה ולא מעלמא ות"ת ומבדוק העד וי"ל שבאבד העד ל"ש שמא דם העד עלמו בא מדם ירכה כיון שנמלא על העד רק בשקוט שבגע בירכה וכגון שיש כגרים ועוד לפיכך חשש דמאכולת ולא מבדוק העד לפיכך אין לריכין להעד בדוק לה שלא היה בו דם קודם שבדיקה ולפי מגופה אתי ולפי מגופה אתי לפי שאם אין מאכולת ואם אין מגופה אתי לפי שאם מאכולת אין לריכין להעד בדוק לה שלא היה בו דם קודם שבדיקה ומלפה שמא מאכולת הוא ולפי ס מגופה הוא אצל דם (מעלמא הוא אתי אתם בעד אחת לגופה) ולגיעתא דלחוק ליכא לשקופי שמא אחי דם מאכולת ומחוך שהוא מלוי בשקוט השמש בשעת בשמים: **ולמחר מצאה עליה דם.** על היכך: **טמאה נדה.** טומאה ולפיכך לריכין להעד בדוק לה שלא היה בו דם קודם שבדיקה ולפי מגופה אתי אי מן העד ומאי הוא בירכה ולא מעלמא אתי אי מן העד ומאי הוא בירכה ולא מעלמא אתי אי מן העד ומאי הוא בירכה ולא מעלמא אתי **דם.** על העד ומיכא לשקופי דלמא מקמי טמאה היא. להכי לא נקט הכא טמאה בירכה דל"ג הוו להו תרי שקיפי לקולא חדא דלמא לאו מן העד הוא על ירכה ולפילו אתי ל"ל מן העד אתא דלמא כיון דלפילו בדוק מקמי הכי הוה: **משום נדה.** טומאה ולפיכך לריכין לחזקת דמיס שם לא שמקינן במקמי הכי: **משום נפס.** כלומר טומאת שקץ ותולין שלריכה

(ה) שאין סס שמקוח על ירכה במקום שנגע בעד מוכח מילתא שמטמאת העד דלמא מעלמא אתי:

תום' הרא"ש (המשך)

לצריפת שמש א"כ משתכחא מאכולת התם א"כ אפי' ליכא מאכולת רצופה נמי ניחוש דרצפו שמש ודם מאכולת הוא ואע"ג דמאכולת ליתא קמן דלמא נאבדה המאכולת ונשאר הדם. וי"ל דרצופה של שמש לא שכיח לא תלינן בה אלא היכא דמוכחא מלתא דאשתכח מאכולת רצופה: **ומחתו** בירכה ולמחר מצאה עליה דם. פרש"י על הירך ותימה ונבדוק בעד עצמו שאי אפשר שלא יהא ניכר רושם על העד וצ"ל דמירי שאבד העד. ור"ח גרס ומצאה עליו כלומר על העד וקמ"ל דלא חיישינן שמא בא מן הירך על העד: **והא** חוששת אמרת לן. תימה דאמרי' בריש הוראה כתם על בשרה ודאי טמא דאם איתא דמעלמא אתי על חלוקה איבעי ליה לאישתכוחי וא"כ ה"נ אפי' הדם על הירך מאמה ודאי וכ"ת הך דלקמן לפי מסקנא דשמעתין מ"מ קשה דמשמע דרב גוסיה לא קאמר אלא דוקא טחתו אבל אם לא טחתו לא. ומצי למימר דה"ה לא טחתו ואהאי דנקט טחתו לאשמועינן דוקא בדוק אבל אינו בדוק לא ועוד מצינו למימר דמיירי דטחתו הוה תלינן בדם המכה: **ולעת** זקנותו טהר מכלום. תימה היכא מצינו למימר טהר מכלום והא אמרינן לקמן בריש הוראה כתם על חלוקה ודאי טהור דאי איתא דמגופה אתא על בשרה איבעי ליה לאישתכוחי ומשמע הא על בשרה ועל חלוקה דליכא הוכחה הוי ספיקא והכא כעל בשרה ועל חלוקה דמי דמהכא נמי ליכא הוכחה. וי"ל דהא דלקמן היינו לפי המסקנא דהכא ומיהו [אכתי] קשה דהא תנן לקמן פ' האשה ג' נשים שלבשו חלוק אחד ונמצא עליו דם כולם טמאין וה"נ כשבדקה בעד שאינו בדוק לה הוי כאילו

כנ א מיי' פ"ו מהל' מרוחות הלכה ו טוש"ע אה"ע סי' כג סעיף ו:

כה ב מיי' פכ"ו מהל' איסורי ביאה הלכה יט [וע"ש מהל' דעות הל"ה] סמג לאוין קיח טוש"ע שם סעי' ב:

כו ג מיי' פ"ג מהל' ק"ש הלכה ג ועי' בהשגות וכ"מ סמג עשין יח טוש"ע או"ח סי' סג סעי' ו:

כז ד מיי' פכ"ו מהל' איסורי ביאה הלכה יט סמג לאוין קט טוש"ע אה"ע סי' כג סעיף ג:

כח ה ו מיי' פ"ג מהל' ק"ש הלכה ב סמג עשין יח טוש"ע או"ח סימן סג סעיף ג:

כט ז מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה יד ועי"ש סמג לאוין קיח טוש"ע יו"ד סי' קפ סעי' ג טוש"ע:

ל ח מיי' שם הלכה טו סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

לא ט י מיי' פ"ה מהל' מגילה הל"ו:

לב כ מיי' שם (ופ"ד מהלכות איסורי ביאה) סמג לאוין קיח טוש"ע יו"ד סימן קפ סעי' ג:

לג ל מ מיי' פ"ה מהל' מגילה הל"ו:

לד נ מיי' שם (ופ"ד מהל' מכלב ומוכר הלכה ח):

לה ס מיי' פ"ג מהל' מעלה מעכבו הלכה ט:

לו ע פ מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הלכה יג ועי' בסמ"ג סמג לאוין קיח טוש"ע יו"ד סי' קפ סעי' ג:

לז צ מיי' שם הלכה יט ועי' בסמ"ג סמג שם טוש"ע שם סעי' לה:

לח ק טוש"ע שם סעי' לג: